

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnilstvo in ekspeditja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 176.

V Ljubljani, v petek 5. avgusta 1898.

Letnik XXVI

Napačni sklepi.

Skoraj vsi večji dunajski listi se bavijo z govorom poslanca dr. Ferjančiča na shodu učiteljskih društev v Ljubljani. Z malimi izjemami izražajo veliko nevoljo, da se v tej kritični dobi oglašajo tudi Slovenci, Hrvatje in Rusini za svoje pravice. Treznejše in pravičnejše pa piše o naših zahtevah včerajšnji »Vaterland«, rekoč:

»Poslanec dr. Ferjančič je na učiteljskem shodu v Ljubljani apeloval na Poljake in Čeha, naj se spominjajo slovanske vzajemnosti. On sluti temno bodočnost za Slovence, Hrvate in Rusine, zastopane v »Slov. kršč. narodni zvezi«, ako Čehi in Nemci sklenejo spravo brez ozira na druge narodnosti. Nam ni znano, ali in kako je dr. Ferjančič utemeljil svoja prorokovanja. Skoraj gotovo mu je k temu dalo povod dejstvo, da se grof Thun meseca julija ni posvetoval tudi z zastopniki »Slov. kršč. narodne zveze«; in to naj bi bilo preziranje te stranke. A to je le subjektivno mnenje. Mi sklepamo obratno, da bode vlada gotovo z isto unemo in še večjim vspehom pričela urejevati ostala narodna nasprotja, kedar in ako se ji posreči narodna sprava na Češkem. In isto smemo gotovo pričakovati od vseh onih strank, ki so se že doslej trudile za pravično rešitev narodnih vprašanj. Znamenja pač ne kažejo, da bi to stališče zapustile one stranke, ki so od nekdaj vsa večja vprašanja presojevale in reševale s stališča avstrijske skupnosti in ne s stališča pristanske narodne vzajemnosti. Vspešno delovanje teh strank je seveda v prvi vrsti odvisno od tega, da narodne stranke njihovega stališča ne prezirajo ali celo izključujejo«.

Mi uvažujemo sicer te resne opomine, toda z ozirom na okoščeneli zistem moramo odgovarjati z Götthejem: »Die Botschaft hör' ich wohl, aber mir fehlt der Glaube«.

Kje tiči zajec?

V Trstu, 3. avgusta.

Znano je, da židovski Lahoni porabijo vsako najmanjšo priliko, da razburijo tržaško javnost v sovraštvu zoper Slovence. Namen je ta, da to sovraštvo umetno vzdržavajo, ker bi se sicer prehitro poleglo, prehitro za one, ki imajo od tega dobiček. V prvi vrsti ima od tega dobiček lahonsko-židovsko časopisje, katero ima nalogo, prirejati si vedno »interesantnega« gradiva za svoje umazane predale. Da z največjo slastjo pograbi gradiva lačni židje »Piccolovi« vsako mrvico, je samo ob sebi umevno, saj to je njihov poklic.

Taka mrvica je bil tudi tisti boječi korak na pošti, da je določen slovenščine zmožen uradnik za občevarje s slovenskimi strankami. Takoj je bilo treba napisati poldrugo kolono o neki »tržaški jezikovni naredbi« na pošti in postaviti v črno haljo zavitega »parkeljna« na sredi trga, med zobe dejati mu dolg rudeč jezik, v glavo bliskajoče se oči, v roko pa ojster meč, s katerim bode posekal to blaženo italijansko kulturo tržaško! Tako strašilo so si skovali v vredništvu na lesnem trgu, češ, to bode zopet nekaj za naše na duhu revne Tržačane. Da vse takoj v drugi številki prekličejo, to so vedeli že naprej, saj tako mora biti v časniškem taboru!

Da je dotični članek vzbudil po vsem Trstu zares velik hrup, o tem pričajo javni pojavi, in »Piccolovci« so si drugi dan od veselja meli roke, da se jim je burka tako izborna posrečila. A stvar ima tudi svojo resno stran! Italijanaški in nemški uradniki na pošti so zagnali resen krik, ker so v prvem hipu verovali v dotično ministersko naredbo. Slovanska pošast jim je zopet stopila v vsej svoji grozi pred oči in pri tem jim je polila kožo kurja polt.

Čuli so se vzkliki jeze in nevolje ter prave

pravcate bojazni radi možnosti take naredbe, radi možnosti, da bi ti nadležni Slovani utegnili vendar kedaj dobiti, kar jim gre po naravi zakonov avstrijskih. In da bi se kaj takega zgodilo tako hitro, da bi jih »slovanska povodenj« našla tako nepripravljene, to je, kar napolnjuje vsacega zagrizenega slavofoba z grozo. Kar na vrat na nos zapustiti svoje drago mesto v svitli poštini palači tržaški, pa iti se — slovenščine učiti v Ljubljano, kakor je pripovedoval »Piccolo«, samo da bi mogel občevati s temi »ostudnimi ščavi«, to bi bilo preveč in treba je bilo zagnati krik, da se kaj takega prepreči.

Pa je tudi res, ako pomislimo, kake izpremembe bi bilo treba na pošti v Trstu v slučaju take pravične naredbe! Saj sedi ondi cela vrsta uradnikov, radi katerih mora pozabljati slovenska stranka svoj materini jezik in lomiti italijanski ali pa nemški, ako hoče »opraviti«? Vse to nadomestiti z uradniki, ki znajo občevati z domačinom v njegovem jeziku, provzročilo bi v življenju marčipanov neprijeten preobrat.

Radi tega je navstal vrišč, radi tega so klicali mladi in stari: »Ali sta nas Bog in avstrijski cesar že res tako zapustila, da nam bodo ukazovali (?) Slovenci?« (Besede starega poštnega uradnika na javnem kraju v Trstu. Op. pisat.)

Vendar za tem grmom tiči zajec, tako slutijo nekateri. Vsi protislovanski poštni krogi so namreč uverjeni, da utegne le priti dan, ko izide taka »jezikovna naredba« ne samo za pošto, marveč tudi za druga oblastva pride dan, ko bode visoka c. kr. vlada morala pokazati, da je avstrijska in ne samo laška ali nemška.

Iz tega strahu se je izlevila »slovanska pošast«, ki v jedromer straši po tržaških uradih. Zaradi tega pa tudi prav nič ne škoduje, ako se gospoda na pošti in drugod malce pripravijo in

LISTEK.

Iz „literarnih krogov“.

Maruš se je smejal. Videlo se mu je, da ni imel nikakega sočutja z mojo globoko melanholijo.

»Jaz ne vem, zakaj te vznemirja taka malenkost. Vsled teh ljudij gre svet čisto mirno svojo pot naprej. Čemu je treba, da bi se pameten človek oziral nanje?«

Ta hladni ton me je naravnost razjaril.

»A jaz ti povem, da nikakor ni vsejedno, če ljudje delajo, ali če sede ob strani in pasejo lenobo!«

Naslonil sem se komodneje na stolico in zbral v naglici svoje misli, da bi jih razložil kolikor mogoče jasno in prepričevalno.

»Neki filozof, — ne spominjam se več natančno, kdo — določil je pravilno in jasno stališče pisateljevo ... Lavina ostavi na gori globok sled za seboj; drevo ima svojo senco; korak se vtisne v mehko pot. In tako da vsaka najkrajša doba človeštva svoječasni literaturi neizbrisno pečat in

ohrani poznejšim rodovom dokumente svojega delovanja in napredka. Kar čuti in misli in po čemur hrepeni vsa velika pisana množica, to protokolira pisatelj hladno in objektivno, kakor bi ne imel on sam nikakega deleža na vseobčem vrvenju in gibanju. Da so pesniki vodniki in učitelji svojim sodobnikom, to je obrabljena fraza. Pisatelj ne ustvarja ljudij; on jim kaže samo v ogledalu njihove resnične obraze ...«

»Tako si torej zašel med naturaliste ...«

»O Maruš! Pusti rubrike, to ni tvoj metier! Množica drvi dalje, potna in zasopljena; ona nima časa, da bi razmišljala o smeri, da bi si dajala račun o vrednosti svojih dejanj in opravičenosti svojih želja; to ravno je stvar pisateljeva. On zbira dokumente; in časih se res lahko zgodi, da se kdo kaj uči iz njih ... Pisatelj zapisuje, tehta in sodi; on stoji ob strani, on ne deluje z drugimi ...«

A tu sem prišel do tiste točke, kjer se pričenja moja melanholija.

Pisatelj stoji ob strani! ...

To je njegova težka naloga, polna odgovornosti in velikih dolžnostij.

A glej, sčasoma jih je stopilo na stran vedno

več in več. Ljudje, ki se jim ni ljubilo hoditi z množico po prahu in blatu, začeli so protokolirati. To življenje se jim je zdelo prijetno in kratkočasno. Kdo jim je mogel braniti? Pisateljski stan ni noben stan. Zanj ni treba nikakega učenja, nobenih izpitov, nič spričeval. Če ne čutiš v sebi moči, da bi hodil kakor drugi, sedi in protokoliraj!

Pomisli, dragi moj Maruš, samo naš zmeden čas! Nihče ne more jasno povedati, kod hodimo in kam hočemo. Ali niso ti dnevi kakor ustvarjeni za lene postopače? Koliko različnih potov, koliko nasprotnih smerij! ... In res, ozri se malo naokoli, ob vsaki stezi jih sedi na stotne, ki se zde samim sebi poklicane, da zapisujejo in sodijo ... Kje so pravi izvoljenci?

Jaz jih poznam veliko, ki hodijo okrog z diabolčno širokokrajnimi klobuki in s protokoli pod pazduho. Čisto dobro vem, da nimajo ničesar ne v glavi ne v prsih, da protokolirajo iz same lenobe in iz bogve kakšnih drugih vzrokov, — a kdo jim more dokazati, da ne protokolirajo resnično? Kdo more razsoditi, da ne gledajo njihove oči bistro in pravilno? Kdo jim posveti pod lobanjo in pod rebra? ...«

5. 8. 1898

se vsak dan vsaj po nekaj ur bavijo s — slovensko slovnico, ako se nočejo seliti v one blažene kraje, kjer se jim ne bode treba pečati z barbarško slovenščino.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. avgusta.

Avstrijsko politično obzorje se še vedno ni zjasnilo, niti prvotnih potez o bližnji bodočnosti ni opaziti na njem, vse pokriva neprodorna megla. Mnogo se piše in govori o pogajanju in posvetovanju mej obema vladama, toda brez vsakega vspeha. Uradni in poluradni listi poročajo le o potovanjih posamnih ministrov, o razgovorih mej njimi ne črhne noben list niti besedice. Za prihodnje dni se napoveduje zopet večje posvetovanje mej avstrijskimi in ogerskimi ministri, in sicer tokrat na Dunaju. Baron Banffy in ž njim morda še kak tovariš obišče grofa Thuna, pri katerem se oglasi tudi skupni finančni minister Kallay. Posvetovanja se udeleži tudi finančni minister dr. Kaizl, ki je bil včeraj pri cesarju v daljši avdijenci. Po dovršenem »delu« podasta se oba kabinetna načelnika v lál, da poročata o vspehih. Grof Thun z vso resnostjo misli na jezensko zasedanje državnega zbora in poskuša omogočiti vsaj posvetovanja posamnih odsekov. Kaj pričakuje vlada od takih posvetovanj, seveda ni popolnem jasno. Morda želi samo formalno predložiti svoje načrte državnemu zboru, da jih bo potem tem lažje uveljavila v lastnem delokrogu.

Prvi shod katoliških učiteljev vršil se je te dni v Meranu ob jako mnogobrojni vdeležbi. Samo s Tirolskega se je vdeležilo shoda nad 400 učiteljev, zastopano pa je bilo zelo častno tudi učiteljstvo s Štajerskega, Solnograškega, Gorenje in Dolenje Avstrijskega ter Češkega. Posebno mnogoštevilno je bilo zastopano katoliško učiteljsko društvo za Dunaj in Nižjo-Avstrijo. Shod je priredila zveza katoliških učiteljev za Avstrijo, predpriprave pa je izvedlo tirolsko učiteljsko društvo. Zborovanje se je pričelo v ponedeljek zvečer s častnim večerom, pri katerem je bilo navzočih do 1000 oseb. V ime mesta je zborovalce pozdravil župan dr. Weinberger, za njim so pa govorili zastopniki raznih dežel. O potrebi katoliške verske šole je govoril dunajski meščanski učitelj Moser. Rekel je v svojem govoru, da se tudi v eminentno katoliških Tirolah polagoma prikazuje sovražnik, kateremu treba pravočasno zastaviti pot. Proti temu in vsem drugim sovražnikom se hoče katoliško učiteljstvo zbrati in organizovati na tleh, ki jih je proslavil Andrej Hofer s svojim junaštvom. V boj proti državnim in cerkvenim sovražnikom. Dunajski učitelj Bosbauer je primerjal ta shod z napovedanim nemško-avstrijskim učiteljskim shodom, na katerem se bo mej drugim razpravljalo o popolni ločitvi šole od cerkve in o odpravi vseh verskih vaj. Proti temu, pravi govornik, se mora dvigniti vse katoliško učiteljstvo in že sedaj najslovesneje ugovarjati. Oblastva in prebivalstvo se morajo prepričati, da je še ogromna četa veri zvestih učiteljev. Drugi dan se je pričelo posvetovanje s sveto mašo in potem se je

razpravljalo o prvi točki: »organizacija katoliških učiteljskih zvez in katoliškega učiteljstva«. Profesor dr. Eibb z Dunaja je govoril o slobodni volji in učitelj Kühlwein iz Halla o »važnosti avtoritete«. Moč naroda, naglaša govornik, sloni na treh faktorjih: spoštovanje vere, pravnost in spošt. avtoritete. Avtoriteto zastopa v družini oče, v šoli učitelj, v državi vladar, v cerkvi papež in na celem svetu Bog. Cerkev in država, najvišji avtoriteti na zemlji, sta človeku potrebni, in obe sta druga na drugo tesno navezani. V jedinstvi teh dveh avtoritet je blagor, v razporu pa poguba narodov. Dandanes pa svet ne mara poznati nobene višje oblasti, najmanj pa božjo. Govornik potem obširno dokazuje, da brez vere ni mogoča jedinstvo in uspešno delovanje. Le ako bo verski čut prešinjal vse kroge, bodo narodi srečni in zadovoljni. Na tem polju in v tem smislu pa more uspešno in plodonosno delovati le katoliški učitelj, ker mladina pripada njemu in mladini bodočnost. Za njim je govorila učiteljica Ambros v ime ženskih učiteljskih društev. Shod so mej drugimi brzojavno pozdravili tridentinski nadškof dr. Valussi, solnograški škof dr. Katschthaler, opat Treuinfels in dr. Lueger. Papežu in cesarju so odposlali udanostni brzojavki. Včeraj se je s plenarnim zborovanjem zaključil velepomembni shod, kateremu dodeli Bog obilo blagoslova in mnogo naslednikov.

Rusko časopisje o knezu Bismarcku.

Kakor časopisje ostalih evropskih držav, spominja se seveda tudi rusko časopisje Bismarckovih zaslug za razvoj Nemčije ter našteva njegove seveda neredke netaktnosti v postopanju Bismarckovem napram zunanjim državam. Petroburški list »Novoje Vremja« pa dostavlja še sledeče: S knezom Bismarckom je legel v grob cel naval vsakovrstnih vplivov, katerim se je sedanji nemški cesar klanjal nehote, v več slučajih sicer nerad, toda vedno v zavesti, da mora računati z veliko, v poslednjih letih seveda ne javno nastopajočo politično silo, ki se je opirala na javno mnenje dobre polovice nemškega cesarstva. Polne moralne slobode v svojem delovanju se zaveda Viljem II. šele sedaj, v tem tiči po naši sodbi največja politična važnost poročila, ki nam je došlo iz Berolina. Sedaj se pričinja popolno nova doba čisto osebne politike cesarja Viljema in to je morda jeden najvažnejših dogodkov proti koncu nagibajočega se 19. stoletja.

Francoska častna legija bo izgubila kmalu vse svoje »najimenitnejše« člane, ako glavni svet ne prekliče svojega sklepa, vsled katerega je izključen iz zbora te častne legije literat Zola. Prvi je odložil častni znak, seveda prostovoljno, literat Jules Barbier, njemu pa je sledil Maurice Boucher, ki je seveda tudi pisatelj. Oba sta se s tem činom hotela maščevati nad glavnim svetom te legije, ki je napram Zoli postopal tako »breztaktno«. Seveda vsi ti izstopi nimajo nikaškega drugega pomena, nego da se o njih govori v javnosti, ki sicer prav malo ali pa nič ne izve o teh odličnjakih. Najbolj pa jezi te matadorje, da je prijatelja Zola zadela taka sramota, akoravno je cel svet prepričan o njega vsestranski »pravič-

nosti«, mej tem se major Esterhazy še vedno sme postavljati s častnim znakom, če tudi ga je že davno obsodilo vse — židovsko ljudstvo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. avgusta.

(Premilostni knez in škof ljubljanski) dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal predvčerajšnjim na Dunaj ter med potom tudi obiskal na Vidmu pri Krškem kneza in škofa lavantinskega, dr. Mihaela Napotnika, ki ima kanonično obiskanje v videmski dekaniji. — Danes pa je došel v Ljubljano škof krški, dr. Anton Mahnič. Premilostni odpotuje na Gorenjsko, kjer namerava ostati nekaj tednov.

(Osebnosti.) Nadučitelj v Litiji gosp. Josip Verbič je imenovan učiteljem na vadnici tukajšnje pripravnice. — Umrli je dne 2. t. m. v Dekaniji v Istri po dolgi bolezni tamošnji župnik veleč. gospod Valentin Matjan. Pokojnik se je porodil leta 1833 v Št. Vidu na Dolenjskem in bil v mašnika posvečen leta 1857. Služboval je v raznih krajih tržaško-koperske škofije, naposled mnogo let kot župnik v Dekaniji. N. v m. p. — Dne 22. julija je bil v Rimu na vseučilišču »Gregorianum« promoviran doktorjem bogoslovja č. g. O. Dujmović z otoka Krka. — Č. g. Davorina Jurkoviča, župnika pri Sv. Petru blizu Maribora, je tamošnja občina povodom njegove 25letnice mašništva imenovala častnim občanom. — Umirovljen je podadmiral Maksimilijan baron Pittner. Bil je na glasu kot poseben prijatelj istrskih italijanašev, soproga njegova kot zaščitnica znane Martinolicha, ki sedi v hladu rovinjske temnice zaradi prevare in poverjenja. — »Umirovljen« je tudi bivši načelnik v Čresu in državno-zborski kandidat Francesco Coglietta (Koljevina), ker je pri zadnjih občinskih volitvah zmaga hrvatska stranka. — Nevarno je zbolel gospod Miha Razingger, posestnik in bivši poštar pod Korenom.

(Trgovinski minister) dr. Bärenreither se je, kakor se nam poroča iz Bohinja, dne 2. t. m. v spremstvu g. okr. glavarja Kalteneggerja pripeljal v Bohinj in prenočil v hotelu »St. Johann« ob jezeru. Drugi dan je šel čez Bačo v tolimsko dolino. Pohod velja nameravani železnici skozi Bohinj in soško dolino. V sredo večer je prišel preko Kanala v Gorico ter obiskal grofa Fr. Coroninjo v Št. Petru. Včeraj si je ogledal razne tovarne v Gorici in okolici, popoldne odpotoval v Oglej, prenočil v Gradežu in se danes vrnil v Gorico.

(Zopet višje deželno sodišče v Gradcu.) Od dne do dne se množe slučaji, ki dokazujejo, kako graško nadsodišče skuša slovenščini izpodbiti tla. Evo nov dokaz: Dne 20. julija t. l. je ces. kr. nadsodišče v Gradcu, IV. senat, kot sodišče II. instance v nekem slučaju, ki se moral obravnavati dne 12. julija pred c. kr. okrajnim sodiščem v Celovcu, razsodilo: »Z ozirom na to, da je bila ovadba v nemškem jeziku in okrajnemu sodišču znano, da je Matija Prosegger (sic!) nemškega jezika v besedi in pismu popolnem zmožen in se tudi tega jezika že posluževal pri sodišču; z ozirom na to, da je obtoženec vsprejel nemško povabilo in dostavnico lastnoročno podpisal, in da v tem slučaju ne more biti govora o kršenju zakonitih določb glede jezikovnega vprašanja, se pritožba Matije Proseggerja po dr. Al. Krautu proti nemškemu povabilu kot neutemeljena zavrne«. K razlogom te velepomembne odločbe pripomnimo: Ovadba je bila nemška, ker jo je ces. kr. orožništvo vložilo in ker ima orožništvo nemški službeni jezik. Ogromna večina ovadb v kazenskih zadevah prihaja pa sodiščem ravno od orožništva, in če se vse rešuje nemški, vidi se takoj velikanska omejitev slovenskega uradovanja. Odeč bi bilo še posebej poudarjati, da imamo mi Slovenci zakonito pravico; da nam sodišča dopisujejo v našem jeziku osobito tam, kjer se gre za našo čast in svobodo. To pravico mora nam vsak človek pripoznati. — Poldrugo desetletje je minilo, odkar se je s Pražakovo naredbo zavrglo nam nasprotno stališče, da namreč Slovenec nemščini vešč, slovenskega uradovanja ne sme zahtevati, in dandanes pridejo isti, za nas sramotilni nazori, na odličnem mestu zopet v veljavo! Tudi človek z najpriprostejšimi pravnimi pojmi ne more trditi, da je isti, ki je sprejel nemški odlok, s tem

»Utolazi se, dušica! ... Svoje dni je bil Ramler ženi, Disraeli nedosežen romanopisec in Koseski prvak slovenskih pesnikov.«

»Slaba tolažba, Maruš! ... Pokaži mi zdajle, kdo je Ramler in kdo je Goethe, kdo Disraeli in kdo Thakeray, kdo Koseski in kdo Prešeren? Povej mi, kje je poklicanost in kje impertinentnost! Koliko vrst protokolov imamo zdaj! Tu so realisti, naturalisti, dekadenti, simbolisti, satanisti, buddhisti, Nietzschejanci, neoidealisti, — a pod temi mnogobrojnimi, pisanimi plašči, razloži mi, koliko se skriva resnice in poštenja in koliko neumnosti, lenobe in nezmožnosti? ... Ob vsakem koraku naletim siromak na kakega »ista«, ki me pogleda pomilovalno izpod obrvij, če se ne poklonim njegovemu protokolu in ne polijem vseh družih z gnojnico satire in zaničevanja. Četudi vem, da je samo navaden postopač ob cesti, — kdo mi daje pravico, da dvomim na pravilnosti njegovega protokola ...?«

Zdelo se mi je že dalje časa, da se ziblje prijatelj Maruš nekako nestrpno na svojem stolu. Ni se mogel več premagovati in segel mi je v besedo:

»Nad nekaterimi posameznostimi tvojega izvajanja bi se lahko spodtikal, a v celoti imaš prav. Tudi meni je do duše zoperna do malega vsa naša sodobna literatura ... To so sami jecljajoči hinavci — —«

»Ali tega jaz nikakor nisem trdil, Bog me varuj!« hitel sem mu ugovarjati.

On pa je ostal miren in hladen in v mojem srcu se je vzbudila strašna slutnja.

»Tako se je dalo razumeti iz tvojih besed, — in jaz ti popolnoma pritrujem ... Treba je povsem nove smeri ... resnično moderne ... odkritosrčne, ki napravi enkrat za vselej konec dosedanjemu neodločnemu tavanju ... Dovolj, da ti odkrijem veliko skrivnost, — toda obdrži jo zase, zakaj jaz nečem, da bi ne vzbudila prezgodnje senzacije ... Napisal sem tragedijo, ki je v popolnem, energičnem nasprotju z vsemi temi lažimodernimi — —«

Zgrabil sem klobuk in planil na cesto, Maruš pa je strmel za mano s širokoodprtimi, začudenimi, ogorčenimi, razjarjenimi očmi.

Od tistega trenutka se nisva videla nikdar več.

Grádar.

odlok tudi odobril. Resnica pa je, da s tem pravice do pritožbe nikakor ni izgubil. Pritožba je bila spisana v slovenskem jeziku, rešitev seve je nemška. S tem pa, kakor čujemo, stvar še ni končana.

(Maša na Rožniku) Žensko osebje ljubljanskih tiskarn ima v nedeljo zjutraj ob 7. uri sv. mašo, pri kateri poje oddelek pevskega društva Ljubljana.

(Iz Trnovega pri Hlirski Bistrici.) Poročilo o šol. sklepu na zavodu naših čast. šol. sester »De Notre Dame« naj še dodamo, da je imela šola 206 učenk v vsakdanjem in 41 v ponavljalnem poduku, in sicer 47 v prvem, 55 v drugem, 61 v tretjem, 34 v četrtem in 9 v petem razredu. Gojenk v zavodu je bilo 40. Letos se bo zasebno odprl tudi šesti razred. Za prihodnje šolsko leto se je oglasilo že dokaj gojenk, vendar je še nekaj mest praznih. Naj bi se stariši, kateri bi našemu ustavu radi izročili svoje hčerke, kmalu oglasili, ker pozneje se ne bo moglo njihovi želji ustreči. Prepričani smejo biti, da izročijo deklice dobrim rokam, ker častite redovnice se neumorno trudijo v blagor mladine, kateri so tudi v telesnem oziru skrbne matere.

(Podaljšanje službenih ur pri brzojavu.) Brzjavni urad v Postojni in v Št. Petru na Krasu, združen s tamošnjim poštним uradom, imel bode od 22. avgusta do vštete 11. sept. t. l. polno (dnevno in nočno) službo.

(Dve ustanovi) ste razpisani za prihodnje šol. leto na poljedelski šoli »Francisco-Josefinum« v Mödlingu po 250 gld. Prošnje do 31. avgusta ravnateljstvu. Pogoji: Dovoljenje starišev, starost vsaj 16 let, izpričevala nižje srednje šole in če mogoče, dokaz o praksi pri večji kmetiji.

(Heil!) Zanimivo je vedeti, kako mislijo praznovati in slaviti Bismarkovo smrt dunajski nemški - nacionalci. Dunajski nemškonacionalni zaupni moške so sklenili v imenu 45 društev, ki spadajo v zvezo, da proslavijo Bismarcka sledeče: Ne glede na udeležitev pogreba in žalnih slavnostij v Nemčiji bodo kazali svojo žalost z »žalnim trakom na levici in z svežo plavico« do oficijelnega žalovanja, ki se bo vršilo po pogrebu. Nadalje jim ostane vekov veke leto 1898 žalno leto, v katerem se ne smejo nemški nacionalci vdeležiti nobenih veselih slavnostij, razun »v nemško - nacionalne namene.« Nemško-nacij. mestni očetje se pozivljejo, da se imenuje jedna največjih dunajskih cest — Bismarckova cesta, nadalje da se vzida v Palfyjevi palači v Wallnerstrasse, kjer je Bismarck ob zadnjem obisku stanoval, njemu na čast spominska plošča na občinske stroške. — Še več takih velikih sklepov so sklenili navdušeni moške v cesarski stolnici, v središču Avstrije. »Linzer Volksblatt« je pa prinesel še nedavno članek, v katerem pravi, da bo prva vojna, ki jo bo imela Avstrija, vojna — z Nemčijo!

(Izpitijednoletnih prostovoljcev) se prično 16. septembra.

(Razstava v Turinu) Prijatelj nam piše iz Primorja. Ker sem v ital. časnikih marsikaj čital o jubil. razstavi v Turinu, porabil sem prve dni letošnjih počitnic v to, da sem jo šel ogledovat. Vožnja od Kormina naprej je radi razstave za polovico znižana, in stane tja in nazaj na brzovlaku v drugem razredu le 52 lir. Najbolje kaže, peljati se prvi dan do Padove, drugega dne pa odriniti naravnost v Turin. Vračajoč se popotnik lahko izstopi v Milanu in v Benetkah. Tudi Turin je velekrasno mesto, zanimivo po svoji mikavni legi ter po širokih, ravnih ulicah, velikih trgih, drevoredih, vrtih, in vzlasti po obilnih palačah in javnih spomenikih. Monumentalnih cerkvá Turin pogreša, najlepša je nova Marij. Srca. V krasni kralj. kapeli se hrani velik zaklad: »Sakra Sindone«. Znamenita je romarska cerkev »La Consolata«. — Razstava obrtniška in umetniška iz vse Italije je zelo obširna ter obsega velikanska poslopja, okrašena se stolpi in kupolami, krog njih pa je veliko število dičnih paviljonov. V stavbi so bili in so še vedno Italijani — mojstri. Razstav od velike dunajske počenši (1873) sem že mnogo videl, zatorej me je zanimala bolje »Esposizione della Arte Sacra e delle Missioni cattoliche«. Ta je pač, ako se ne motim, prva te vrste in zelo podučljiva, vzlasti za one duh. gospode, kateri kaj pišejo ali mladino učé v tej stroki. Poslopja te razstave so

tudi zelo ukusna in zala. in samo cesta jih loči od onih posvetne razstave. Pripravljali so jo dve leti v slavni spomin 15stoletnice, kar je luč krščanstva prisvetila v ondotne kraje. Pod pokroviteljstvom nadškofa turinskega se je sestavil iz mnogoštevilnih občin odbor odličnih katoličanov iz vseh stanov, kateremu je načelnik baron Manno. Stroške za orjaško podjetje so pokrili deloma z delnicami po 50 lir, deloma jih bodo, tako se nadejajo, pokrili z vstopnino. Poleg osrednjega je mnogo podoborov, n. pr. za cerkv. arhitekturo, za slikarstvo, za kiparstvo, za cerkv. glasbo, za cerkv. starinarstvo in zgodovino; poseben odbor je za kato. društva, drug odbor za razstavo iz pokrajin kat. misijonov, drug za veselice in svečanosti, katere pogostoma prirejajo. V tej razstavi je združeno mnogo stvari, katere občudujejo sicer po raznih cerkvah in samostanih laških dežel. Neštevilni stari in novi dragoceni paramenti, svete posode, liturg. knjige od 4. veka naprej, načrti in velike podobe, bakrorezi, jeklorrezi in fotografije najlepših cerkv iz vse Italije, veliko število kipov in slik i. t. d. — vsega, kar je kristjanu drago in zanimivo, zagledaš tu v obilstvu. V spodbudo slikarjem je papež Leon XIII. izpostavil nagrado 10.000 lir za najlepšo podobo presvete Družine v Nazaretu; in konkurentov za nagrado je 46. — Zanimivo je obiskovati v razstavi tudi šole in igre številnih dečkov in deklet iz raznih misijonov; vsi govore laški, nekateri tudi francoski ali nemški. Posebnega pozora je vredna velikanska panorama, v kateri predstavljajo trpljenje J. Kristusa; natančno je posneta po oni, ki jo občuduje ves svet v »Einsiedelnu« v Švici. — Cerkv. dragocenostij v razstavi je za več milijonov. — Ako kdo obišče Turin, naj ne zamudi ogledati si dobrotelni zavod »Cotolengo«, v katerem je baje 6000 ubožcev raznih stanov in vsake starosti, vzlasti pa zavod Don Boskov, v katerem je tudi nekdanje stanovanje tega apostola kršč. ljubezni. Pokopan pa je pol ure daleč od mesta v tihi dolinici, in to v njegovem zavodu, kjer se odgajajo bodoči misijonarji. — Najlepši razgled na Turin in ves kraj, pa tudi na oddaljene bele Alpe uživaš iznad hriba »Superga«, kjer so pod veličastno cerkvijo velikanske rakve kralj. družine savojske. — Od 4. do 8. sept. bo v Turinu prvi veliki shod čestilcev Marijinih iz vse Italije. Priprave zanj že delajo. V Turinu, popotnikom priporočam dobra stanovanja in vso postrežbo v hotelu »Dogana Vecchia«, ki je v središču mesta.

(Znak našega časa.) Kako so dnevna vprašanja in politični dogodki celo med otroki že »na dnevnem redu«, nam priča sledeči dogodek. Neki učitelj v ljudski šoli v Münstru je ponavljal z 8 do 10letnimi pobiči zgodovino o cesarju Viljemu I. in je prišel pri tem tudi na Napoleona I., o katerem je rekel, da je bil konečno progan na neki otok. Na vprašanje, komu izmed pobičev je znan ta otok, je odgovoril nekdo: »Ta otok je vražji otok!« Na ta odgovor pa so protestirali ostali otroci in zaklicali: »Ne, na Vražjem otoku je Dreyfus«. In glej, ti mali politiki so pri tem dali duška svojemu prepričanju s klicem: »Dreyfus je nedolžen!« Da, celo najmanj nadarjeni trinajstletni fantič, ki je najslabejši v pouku izhajal, je vedel povedati začudenemu učitelju, ki se je hotel poučiti, koliko vedo o tej stvari, da je Dreyfus ogleduh. — No, politika je tudi moderna.

(Utonil) je zadnjo nedeljo 61letni Fr. Šuštar iz Tacna, vračajoč se zvečer malo vinjen na čolnu čez Savo. Truplo so našli pri slapu z Tacnu.

(Šest bratov duhovnikov.) V nedeljo 7. t. m. daroval bo v Protivanovu na Moravskem novo mašo gospod Janez Kolisek, šesti in najmlajši brat Marijane Kolisek, vdove po nekem kočarju in tkalcu v Protivanovu. Minulo nedeljo je sina Jana posvetil v mašnika škof dr. Bauer in tem povodom je prejela mati-vdova od cesarja naslednjo brzojavko iz Išla: »Marijani Kolisek, Petrova gora pri Brnu. Z velikim veseljem sem zvedel, da je po Vaši veliki požrtvovalnosti sedaj že Vaš šesti sin prejel mašniško posvečenje. Izražujoč Vam svoje največje priznanje za lepi vspeh, s katerim je Bog poplačal Vaš trud, želim Vam iz celega srca, da bi imeli še mnogo veselja nad svojimi pridnimi sinovi. Franc Jožef.« Imena šesterih bratov duhovnikov so naslednja: dr. bogoslovja Fr. Kolisek, konzistorijalni svetnik in stolni vikar v Brnu; Leopold Kolisek, župnik; dr. filozofije Al.

Kolisek, dušni pastir in katehet na zavodu za gluhoneme v Ivančicah; Ign. Kolisek, kapelan v Lundenburgu; Karol Kolisek, kapelan v Hostniku pri Znojmu in novomašnik Ivan Kolisek.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Horjulu imela je v mesecu juliju prejemkov . . . gld. 2.996.65 in izdatkov . . . » 2.963.84

toraj denarnega prometa . . . gld. 5.960.49 Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1.230.—, a vzdignilo gold. 392.70 in je stanje koncem julija 1898 gld. 36.834.20

Posojil se je dalo gld. 2.530.—, vrnilo se je gld. 414.40 in je stanje posojil gld. 65.397.05.

Članov ima 226.

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru imela je v mesecu juliju prejemkov . . . gld. 1.878.52 in izdatkov . . . » 1.014.37

toraj denarnega prometa . . . gld. 2.892.89 Hranilnih vlog se je vložilo gold. 523.—, vzdignilo pa gld. 400.49 in je stanje hran. vlog koncem julija t. l. gld. 29.656.67.

Posojil se je dalo gold. 350.—, vrnilo pa gold. 162.— in je stanje posojil gld. 25.655.—.

Članov ima 262.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. avgusta. Ogerski ministerski predsednik baron Banffy in finančni minister dr. Lukacz prideta danes na Dunaj. Jutri se vrši posvetovanje z grofom Thunom o ogerski nagodbi. Ako se ministri dogovore, potem se grof Thun in baron Banffy odpeljeta v Išč. da dobita od cesarja pooblaščenje za izvršitev dogovorov.

Levov, 5. avgusta. Grško-katoliški nadškof kardinal Silvester Sembratovicz je umrl včeraj popoldne.

Budimpešta, 5. avgusta. Na poziv »Nat. Ztg.«, zakaj Mažari ne podpirajo avstrijskih Nemcev, odgovarja vladni »Nemzet«: Mažari simpatizujemo z avstrijskimi Nemci, toda v boju s Slovani jim ne moremo pomagati, ker nas ovirajo zakoni in so nam vezane roke.

Berolin, 5. avgusta. Iz Ponce na otoku Portoriko se poroča, da je ondotna luka sedaj zopet odprta vsem narodnostim.

Pariz, 5. avgusta. Porotno sodišče v Verzelju je odklonilo vse predloge, ki jih je stavil Zola pri zadnji obravnavi. Proti temu je zagovornik vložil priziv, o katerem je včeraj razpravljalo kasacijsko sodišče. Razsodba se razglasi jutri.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Madrid, 5. avgusta. Sagasta se je sinoči dalje časa razgovarjal s političnimi voditelji.

Madrid, 5. avgusta. Ministerski predsednik Sagasta je odgovoril na vprašanje, v kakem stanju se nahajajo mirovna pogajanja, da varujeta še obe vladi strogo tajnost, dokler pogajanje ni končano.

Madrid, 5. avgusta. Včeraj se je vršil ministerski svet O mirovnem pogajanju vlada stroga tajnost Odloki objavijo se morda še le danes.

Madrid, 5. avgusta. Kralj je zopet zdrav in se jutri pelje na izprehod. — Mirovni dogovori so malone dovršeni, mir z Ameriko je le še vprašanje nekaterih dni.

Madrid, 5. avgusta. Uradno poročilo iz San Juan na Portoriko javlja, da je vojna oblast usmrtila polkovnika San Martin, ker je ostavil mesto Ponce brez vsakega boja. Nadporočnik Puig, katerega je čakala jednaka usoda, se je umoril sam.

Havana, 5. avgusta. Pri Mantanzas so premagali Spanci močno vstaško četo. Pri Monteverde se je bil dveurni boj. Spanci so z bajoneti napadli nasprotnika ter ga pregnali iz zavetja. Mej vjetimi nahaja se tudi vstaški vodja Govel. Na strani Špancev sta 2 ubita in 14 ranjenih.

Newyork, 5. avgusta. Iz Washingtona poročajo: Spanija je vsprejela mirovne pogoje, ne da bi zahtevala posebnih materialnih sprememb. Včerajšnje posvetovanje je to poročilo vsestranski potrdilo in vse kaže,

da se mir preje sklone nego se je sodilo. Poslanik Cambon odda danes ali jutri končno poročilo španske vlade. Tukajšnja oblastva zatrjujejo, da se sklone premirje še tekeči teden.

Newyork, 5. avgusta. Francoskemu poslaniku Cambonu so v Washingtonu naznanili, da zaliva in luke v Havani Amerikani ne vrnejo Španiji, kakor želi vlada v Madridu.

Washington, 5. avgusta. General Shafter poroča, da je zbolelo 4290 vojakov, med temi 3038 za mrzlico. Umrlo je sedem vojakov.

Umrli so:

3. avgusta. Jurij Rakoše, pismonoša, 38 let, Cojzova cesta 10, paralysis cordis.

V bolnišnici:

1. avgusta. Ivan Šajn, gostac, 20 let, caries multi locularis amyloidosis.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dno	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
4	9. zvečer	737.5	19.0	sl. sever	oblačno	
5	7. jutraj	738.9	15.8	sl. jvzn.	jasno	1.3
	2. popol.	738.4	25.8	sl. jug	"	
Srednja večerajšnja temperatura 20.5°, za 0.9° nad normalom.						
Sinoči vihar in bliskanje, proti severu nevihta na okrog od vzhoda do zahoda.						

Gostilna I. vrste na Bledu

na najprimernejšem kraju, ob cesti ležeča, z velikim prometom,

se odda v najem ali na račun.

Pisma pod naslovom **A. B. štev. 111, Bled,**
poste restante. 524 3-2 2

Eričar & Mejač,

Ljubljana, Prešernove ulice štev. 9

priporočata:

- Obleke za gospode. 507 6-3
- Površnike.
- Haveloke.
- Sacco iz listra ali grebenaste tkanine.
- Telovnike za pranje.
- Otroško obleko.

Sploh vse v zalogi nahajajoče predmete po znižanej ceni.

Prodá se ali zamenja z vilo ali manjšim posestvom na Gorenjskem

gostilna s prenočišči

v Lescah na Gorenjskem poleg glavne ceste proti Bledu. Ista je izvrstno obiskovana, ima novo urejene lepe opravljene sobe za tujce, oziroma letovičarje, lepo prostorno za-se stoječo dvorano krasen, velik, senčnat vrt, dobro vpeljan fijakarski obrt, gospodarska poslopja in travnike.

Naslov poizvé se pri upravištvu »Slovenca«. 517 8

Le 50 kr. za 3 žrebanja.

Žrebanje jutri!

815 2

Glavni dobitek

889 11

1krat 100.000 kron in 3krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

Žrebanje: 6. avgusta 1898.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča **J. C. Mayer**, menjalnica v Ljubljani.

Kave ni treba doma žgati!

Pred kratkim ustanovljena

513 12-6

„Delniška družba za žganje kave
na Reki“

preskrbela je svoje podjetje za žganje kave s posebnim patentovanim izvajanjem, katero opravičeno uživa „svetovno slavo“, kar je iz dveh nastopno navedenih vzrokov razvidno:

Prvič:

ostanejo kavi
vsi
neprecenljivi
sestavni deli
neskrčeni in

drugič:

pridobi kava
po tem načinu
žganja v
velikanski meri
na ukusu,

katera svojstva jej tudi ostanejo, ako dalje časa leži.

Več izvestij najslovitejših kemikov potrjujejo zgoraj navedene trditve, o katerih istinitosti se lahko vsaka hišna gospodinja sama prepriča, ako kupi za poskušnjo.

Priporočamo troje finih, izbranih in priljubljenih vrst:

Portoriko karakter kilo gld. 2.20,
Java „ „ „ 1.80,
San Paolo „ „ „ 1.60.

Jeglič & Leskovic,
Jurčičev (Prešernov) trg št. 1.

Važno za vsako hišno gospodinjino!

Dunajska borza.

Dne 5. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 90 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 75 „
Avstrijska zlata renta 4%	121 „ 85 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 20 „
Ogerska zlata renta 4%	120 „ 80 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 85 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	910 „
Kreditne delnice, 160 gld.	363 „ 50 „
London vista	120 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 80 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	44 „ 30 „
C. kr. cekini	5 „ 63 „

Dne 4. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 „ 75 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 45 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 „ 50 „
Dunavske vravnave srečke 5%	128 „ 75 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 „ 60 „
Posojilo goriskega mesta	112 „ 50 „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ 50 „
Priporočene obveznice državne železnice	225 „
„ južne železnice 3%	181 „
„ južne železnice 5%	126 „ 85 „
„ dolenskih železnic 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 „ 80 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	81 „
St. Genois srečke, 40 gld.	79 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	58 „
Ljubljanske srečke	23 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 „ 70 „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3410 „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	449 „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 „
Splošna avstrijska stavbinska družba	113 „
Montanska družba avstr. plan.	165 „ 70 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172 „
Papirnih rubljev 100	126 „ 75 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. -- Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„**M E R C U R**“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.